

34. Buriachok A.A., Hnatiuk H.M., Holovashchuk S.I. (1999) *Slovnyk synonimiv ukrainskoi movy* [Dictionary of synonyms of the Ukrainian language], Vol. 2, Naukova dumka, Kyiv, Ukraine.
35. Kuznietsov S.A. (1998) *Bolshoi tolkovii slovar russkoho yazika* [A large intelligent dictionary of the Russian language]. SPb. : Norynt, Russia.
36. Khomych I.Yu. (2013) The concept and the system of social welfare principles of the population of Ukraine. *Publichne pravo*. Vol. 3. P. 182–189. URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/pp_2013_3_26.pdf.
37. Khropaniuk V.N. (2008) *Teoriia hosudarstva y prava* [The theory of state and law] Omeha-L, Moskow, Russia.
38. Kotiuk V.O. (1996) *Teoriia prava* [The theory of law], Venturi, Kyiv, Ukraine.
39. Tsvik M.V., Petryshyn, O.V., Avramenko L.V. (2009) *Zahalna teoriia derzhavy i prava* [General theory of state and law], Pravo, Kharkiv, Ukraine.
40. Banchuk O.A. (2007) Problema rozmezhuvannia publichnoho i pryvatnoho prava u pravovii dumtsi Ukrainy XIX – pochatku KhKh st. : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.01. Kyiv, Ukraine. 20 p.
41. Averianov V.B. (2004) *Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichni kurs* [Administrative law of Ukraine. Academic course]. Part 1 : Zahalna chastyna, Yuryd. dumka, Kyiv, Ukraine.
42. Kolomoiets T.O. and Shkarupa V.K. (2004) *Administratyvnyi prymus u publichnomu pravi Ukrainy : teoriia, dosvid ta praktyka realizatsii* [Administrative enforcement of public law Ukraine : theory, practice and practice implementation], Polihraf, Zaporizhzhia, Ukraine.

DOI <https://doi.org/10.26661/2616-9444-2018-3-10>

УДК 342.95.:355.02(477)

ПРАВОВИЙ АСПЕКТ УЧАСТІ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ В ЗАХОДАХ, СПРЯМОВАНИХ НА БОРОТЬБУ З ТЕРОРИЗМОМ У МИРНИЙ ЧАС

Шкуропацький О.І., к.ю.н., ст. викладач

Пащенко Є. М., викладач

Серпухов О.О., викладач

*Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, Україна
shkuropatskyi@ukr.net, enp_urist@ukr.net, zru.uz1985@ukr.net*

Мехеда В.Д., аспірант

*Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва
імені академіка Ф.Г. Бурчака Національної академії правових наук України,
вул. Раєвського, 23-а, м. Київ, Україна
mekhedavd@ukr.net*

Стаття присвячена аналізу умов і підстав участі Збройних Сил України в антитерористичній операції в мирний час. Розкрита правова природа антитерористичної операції та підстави її проведення. Підкреслено, що мирний час в Україні існує за відсутності збройної агресії. Акцентовано увагу на умовах виникнення особливого періоду в країні. Аргументовано, що особовий склад Збройних Сил України може залучатися для виконання завдань до

антитерористичної операції, яка проводиться в мирний час, лише за рішенням Антитерористичного центру при Службі безпеки України, у разі залучення Збройних Сил України їхня діяльність координується Антитерористичним центром при Службі безпеки України.

Ключові слова: антитерористична операція, воєнний стан, збройна агресія, Збройні Сили України, тероризм.

LEGAL ASPECT OF PARTICIPATION OF MILITARY POWERS OF UKRAINE IN MEASURES DIRECTED ON FIGHT AGAINST TERRORISM IN PEACE-TIME

Shkuropatskyi O.I., Pashchenko Ye.M., Serpukhov O.O.

*Yaroslav Mudryi National Law University, str. Pushkinska, 77, Kharkiv, Ukraine
shkuropatskyi@ukr.net, enp_urist@ukr.net, zru.uz1985@ukr.net*

Mekheda V.D.

*The F.G. Burchak “Scientific Research Institute of Private Law and Business of Nationality Academy of Law Sciences of Ukraine”, str. Rayevskoho, 23-a, м. Kyiv, Ukraine
mekhedavd@ukr.net*

The article is devoted to the analysis of the conditions and legal reason for participation of the Armed Forces of Ukraine in the antiterrorist operation (united forces operation) on the territory of Ukraine which can be occur in peacetime.

The nature of the antiterrorist operation (united forces operation) and the reasons for its conduct on the territory of Ukraine are disclosed. Noted that according to the current legislation peacetime in Ukraine exists in the absence of armed aggression against Ukraine. The list of actions, provided by the legislation, that can be applied to Ukraine, which correspond to definition of Armed aggression is clarified. An accent on the fact that in accordance with the current legislation, armed aggression can only be external, as now aggression on the side of a neighboring state, is made. Any actions, including terrorist acts, seizure of territories, armed assault or any other actions of entities that are not public formation are not corresponded by the term “armed aggression against Ukraine” and may be qualified as a criminal offense.

Also, the procedure for the transition of functioning of the national economy, state bodies, bodies of local self-government from peacetime to functioning in a special period and from a special period in peacetime is clarified. Attention is focused on matters of possible variants of transition functioning from peacetime to a special period. The emphasis is placed on the conditions for the emergence of a special period in the country.

The question of the Armed Forces of Ukraine powers in the case of their involvement in the anti-terrorist operation (united forces operation) is researched. It’s specified, that if there is a special period in the conditions of armed aggression against Ukraine, the Armed Forces of Ukraine implement and execute their powers independently of other state bodies.

The opinion that the personnel of the Armed Forces of Ukraine may be involved to perform tasks for a antiterrorist operation C that conducted in peacetime only by a decision of the Antiterrorist Center under the Security Service of Ukraine, and in the case of the involvement of the Armed Forces of Ukraine, their activities are coordinated by the Antiterrorist Center under the Security Service of Ukraine is argued. Also the main task of the armed forces during the antiterrorist operation (united forces operation) without the availability of armed aggression in peacetime is the protection of objects was established. In peacetime, the Armed Forces of Ukraine, except the protection of objects, do not take actions without the coordination of the Antiterrorist Center under the Security Service of Ukraine.

Key words: antiterrorist operation, military status, armed aggression, Armed Forces of Ukraine, terrorism.

Основні стратегічні документи держави протягом часу незалежності України завжди визначали систему протидії тероризму в Україні загалом такою, що відповідає стандартам розвинених країн і дає змогу досить ефективно протидіяти відповідним злочинним проявам.

Проте гібридна агресія Російської Федерації, яка не підпадає під звичайні визначення терористичних і бойових дій і в ході якої бойовики, котрі діють на території України, часто вдаються до тактики терористичних дій, змусила переглянути низку профільних нормативно-правових актів.

Загроза тероризму в Україні, що, відповідно до стратегічних документів, раніше очікувалася переважно від діяльності міжнародних терористичних організацій, набула нині нового характеру та потребувала відповідних змін, що адекватно визначають порядок дій у таких гібридних ситуаціях, як та, що існує сьогодні на Сході країни.

За результатами перегляду низки основних стратегічних нормативно-правових документів унесено зміни, якими врегульовано окремі проблемні питання у сфері боротьби із цим небезпечним явищем.

На відміну від Плану заходів реалізації Концепції боротьби з тероризмом, ухваленої Указом Президента України від 23 квітня 2013 року № 230/2013 (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 липня 2013 року № 547-р), з його декларативним характером завдань, а також неконкретними термінами їх виконання, обмеженням фінансування «в межах бюджетних призначень», оновлені стратегічні документи держави (Стратегія національної безпеки України, Воєнна доктрина України, Концепція розвитку сектору безпеки і оборони України) визначають терористичну загрозу як одну з основних загроз національній безпеці України.

Проте навіть за наявності певних змін в основних стратегічних документах країни нові гібридні виклики й загрози, що постають щодня перед Україною в процесі боротьби з агресією РФ, свідчать про необхідність подальшого вдосконалення державної системи протидії тероризму.

Метою статті є дослідження нормативно-правових актів щодо участі Збройних Сил України в антитерористичних операціях у мирний час.

Окремими питаннями правового регулювання боротьби з тероризмом займалися А.В. Коростиленко, Б.Д. Леонов, В.А. Ліпкан, В.П. Ємельянов, В.С. Зеленський, В.Я. Настюк, І.М. Рижов, О.В. Шамара та інші.

Водночас глибоке наукове дослідження окремих аспектів правового регулювання питань участі Збройних Сил України в антитерористичній операції в мирний час не проводилося, що зумовлює потребу його здійснення.

Відповідно до статті 19 Конституції України, органи державної влади й органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень і в спосіб, що передбачені Конституцією та законами України [1].

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про Збройні Сили України», Збройні Сили України забезпечують стримування збройної агресії проти України та відсіч її, охорону повітряного простору держави й підводного простору в межах територіального моря України у випадках, визначених законом, беруть участь у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом [2].

Передусім необхідно висвітлити питання правової природи антитерористичної операції та підстави її проведення.

Законом України «Про боротьбу з тероризмом» визначено, що антитерористична операція – комплекс скоординованих спеціальних заходів, спрямованих на попередження, запобігання та припинення терористичної діяльності, звільнення заручників, забезпечення безпеки населення, знешкодження терористів, мінімізацію наслідків терористичної діяльності [3].

Відповідно до статті 3 Закону України «Про боротьбу з тероризмом», антитерористична операція може здійснюватися водночас із відсіччю збройної агресії в порядку статті 51 Статуту Організації Об'єднаних Націй і/або в умовах запровадження воєнного чи надзвичайного стану відповідно до Конституції України й законодавства України.

Тобто законодавством прямо передбачено, що антитерористична операція може здійснюватись як самостійний комплекс заходів, так і водночас із заходами відсічі збройної агресії та/або в умовах запровадження воєнного чи надзвичайного стану.

Зробивши такий висновок, для подальшого правильного розуміння законодавчої можливості залучення Збройних Сил України до антитерористичної операції в мирний час необхідно висвітлити питання правової природи мирного часу в Україні.

Згідно із Законом України «Про оборону України», який установлює засади оборони України, а також повноваження органів державної влади, основні функції та завдання

органів військового управління, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, обов'язки підприємств, установ, організацій, посадових осіб, права й обов'язки громадян України у сфері оборони, передбачено лише два періоди, зокрема «особливий період» і «мирний час» [4].

В Україні особливий період розпочався з 17 березня 2014 року, коли оприлюднено Указ Президента «Про часткову мобілізацію» від 17 березня 2014 року № 303/2014, і триває дотепер. Особливий період закінчиться, і держава перейде на функціонування в умовах мирного часу після повного виконання Указу Президента України «Про демобілізацію».

Визначення терміна «особливий період» міститься в статті 1 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», згідно з якою «особливий період – період функціонування національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, Збройних Сил України, інших військових формувань, сил цивільного захисту, підприємств, установ і організацій, а також виконання громадянами України свого конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, який настає з моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи з моменту введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та охоплює час мобілізації, воєнний час і частково відбудовний період після закінчення воєнних дій»; указаний у зазначеному визначенні перелік підстав для настання особливого періоду не є виключним [5]. Так, законодавством також передбачено правові підстави початку особливого періоду, зокрема частиною 1 статті 4 «Про оборону України», відповідно до якої в разі збройної агресії проти України чи загрози нападу на Україну Президент України приймає рішення про загальну або часткову мобілізацію, введення воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях, застосування Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, подає його Верховній Раді України на схвалення чи затвердження, а також уносить до Верховної Ради України подання про оголошення стану війни.

Законодавець зазначає, що особливий період охоплює воєнний час, але воєнний час (фактичний початок воєнних дій) може настати як до оголошення рішення про мобілізацію, так і до введення воєнного стану. Указане передбачено статтею 4 Закону України «Про оборону України», у якій передбачено настання воєнного часу з моменту фактичного початку воєнних дій. Воєнні дії, відповідно до частини 2 статті 4 Закону України «Про оборону України», починаються Збройними Силами України в разі збройної агресії проти України до початку оголошення стану війни на підставі відповідного рішення Президента України [4]. При цьому вказана частина статті містить обов'язок для органів державної влади й органів військового управління, які зобов'язані, не чекаючи оголошення стану війни, вживати заходів для відсічі агресії.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про оборону України», збройна агресія – застосування іншою державою або групою держав збройної сили проти України. Збройною агресією проти України вважається будь-яка з таких дій:

- вторгнення або напад збройних сил іншої держави або групи держав на територію України, а також окупація або анексія частини території України;
- блокада портів, узбережжя або повітряного простору, порушення комунікацій України збройними силами іншої держави або групи держав;
- напад збройних сил іншої держави або групи держав на військові сухопутні, морські чи повітряні сили або цивільні морські чи повітряні флоти України;
- засилання іншою державою або від її імені озброєних груп регулярних або нерегулярних сил, що вчиняють акти застосування збройної сили проти України, які

мають настільки серйозний характер, що це рівнозначно переліченим в абзацах 5–7 цієї статті діям, у тому числі значна участь третьої держави в таких діях;

- дії іншої держави (держав), яка дає змогу, щоб її територія, яку вона надала в розпорядження третьої держави, використовувалася цією третьою державою (державами) для вчинення дій, зазначених в абзацах 5–8 цієї статті;
- застосування підрозділів збройних сил іншої держави або групи держав, які перебувають на території України відповідно до укладених з Україною міжнародних договорів, проти третьої держави або групи держав, інше порушення умов, передбачених такими договорами, або продовження перебування цих підрозділів на території України після припинення дії зазначених договорів.

Отже, можемо зробити висновок, що мирний час в Україні існує за відсутності збройної агресії проти України, оскільки, виходячи з положень Закону України «Про оборону України», за наявності збройної агресії проти України в країні починається особливий період.

Зробивши такий висновок, необхідно повернутись до функцій Збройних Сил України, з урахуванням попереднього висновку можемо сказати, що до функцій Збройних Сил України в мирний час належить охорона повітряного простору держави та підводного простору в межах територіального моря України у випадках, визначених законом, також вони беруть участь у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом.

Визначення поняття «боротьба з тероризмом» міститься в статті 1 Закону України «Про боротьбу з тероризмом», відповідно до якої боротьба з тероризмом – діяльність щодо запобігання наслідкам терористичної діяльності, виявлення, припинення, мінімізації наслідків терористичної діяльності.

Хоча, згідно зі статтею 4 Закону України «Про боротьбу з тероризмом, Міністерство оборони України й визначено як суб'єкт, який безпосередньо здійснює боротьбу з тероризмом, але при цьому законодавством закріплено, що Служба безпеки України є головним органом у загальнодержавній системі боротьби з терористичною діяльністю. Служба безпеки України забезпечує через Антитерористичний центр при Службі безпеки України організацію і проведення антитерористичних заходів, координацію діяльності суб'єктів боротьби з тероризмом відповідно до визначеної законодавством України компетенції.

Указане повноваження передбачено пунктами 4, 5 Указу Президента України «Про Положення про Антитерористичний центр та його координаційні групи при регіональних органах Служби безпеки України» від 14 квітня 1999 року № 379/99, згідно з яким Антитерористичний центр, відповідно до покладених на нього завдань, координує й організовує підготовку і проведення заходів щодо припинення терористичних проявів, а також дії підрозділів і сил, які залучаються до здійснення цих заходів; Антитерористичний центр має право залучати до проведення заходів боротьби з тероризмом, у тому числі для здійснення аналізу поточних ризиків і загроз у сфері боротьби з тероризмом, фахівців (експертів) – суб'єктів боротьби з тероризмом, центральних і місцевих органів виконавчої влади, організацій та установ (за згодою їхніх керівників) [6].

Тобто з урахуванням одного з основних принципів боротьби з тероризмом – принципу єдиноначальності в керівництві силами й засобами, що залучаються для проведення антитерористичних операцій, можемо зазначити, що під час проведення антитерористичної операції в разі відсутності збройної агресії щодо України (тобто в мирний час) Служба безпеки України здійснює координацію та управління особовим складом Збройних Сил України, які залучаються до антитерористичної операції.

При цьому Збройні Сили України не можуть проводити воєнні дії, оскільки початок воєнних дій є початком воєнного часу, тобто особливого періоду.

Також необхідно зазначити, що в статті 5 «Про боротьбу з тероризмом» передбачено повноваження суб'єктів, які безпосередньо здійснюють боротьбу з тероризмом, а саме:

Міністерство оборони України, органи військового управління, з'єднання, військові частини й підрозділи Збройних Сил України забезпечують захист від терористичних посягань об'єктів і майна Збройних Сил України, зброї масового ураження, ракетної і стрілецької зброї, боєприпасів, вибухових та отруйних речовин, що перебувають у військових частинах або зберігаються у визначених місцях; організують підготовку й застосування сил і засобів Сухопутних військ, Повітряних Сил, Військово-Морських Сил і Сил спеціальних операцій Збройних Сил України в разі вчинення терористичного акту в повітряному просторі, у територіальних водах України; беруть участь у проведенні антитерористичних операцій на військових об'єктах і в разі виникнення терористичних загроз безпеці держави із-за меж України; в разі залучення до проведення антитерористичної операції забезпечують із застосуванням наявних сил і засобів виконання завдань щодо припинення діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп і злочинних організацій; беруть участь у затриманні осіб, а у випадках, коли їхні дії реально загрожують життю і здоров'ю заручників, учасників антитерористичної операції або інших осіб, їх знешкоджують [3].

З метою виконання вказаних повноважень законодавством, зокрема статтею 1-1 Закону України «Про Збройні Сили України», регламентовано право на застосування зброї та бойової техніки в мирний час. Так, з'єднання, військові частини й підрозділи, у тому числі чергові сили, Збройних Сил України в мирний час мають право застосовувати і використовувати зброю та бойову техніку для:

- відбиття ударів засобів повітряного й підводного нападу по важливих державних і воєнних об'єктах, безпосереднє прикриття яких здійснюється черговими силами;
- припинення порушення державного кордону України повітряними суднами збройних формувань інших держав, які не виконують команд (сигналів), що подаються черговими літаками-перехоплювачами (вертольотами), або застосовують зброю;
- припинення протиправних дій повітряних суден у повітряному просторі України, якщо вони використовуються з метою здійснення терористичного акту;
- примушення до посадки захоплених (викрадених) повітряних суден;
- забезпечення виконання покладених на Збройні Сили України завдань щодо відсічі можливої збройної агресії проти України, забезпечення недоторканності повітряного простору та підводного простору в межах територіального моря України;
- самозахисту в разі застосування зброї проти них або загрози такого застосування, а також у разі будь-яких дій, що можуть призвести до заподіяння значних матеріальних збитків об'єктам, які прикриваються ними, за місцем дислокації чи в районі виконання завдань;
- надання допомоги кораблям (катерам) Морської охорони Державної прикордонної служби України в разі застосування зброї проти них або загрози такого застосування, а також під час безперервного переслідування, що розпочалося в територіальному морі України, іноземного судна у відкритому морі для примушення його зупинитися;
- відбиття піратських нападів на морські або повітряні судна й осіб, які перебувають на їх борту, захоплення піратських морських або повітряних суден, звільнення заручників, а також морських або повітряних суден, захоплених піратами, у відкритому морі чи в іншому місці поза межами юрисдикції будь-якої держави;
- забезпечення виконання покладених на з'єднання, військові частини й підрозділи Збройних Сил України завдань під час їх застосування в районі проведення

антитерористичної операції, у разі вчинення терористичного акту в повітряному просторі або територіальному морі України;

- забезпечення захисту від терористичних посягань об'єктів і майна Збройних Сил України, зброї масового ураження, ракетної і стрілецької зброї, боєприпасів, вибухових та отруйних речовин, що перебувають у військових частинах або зберігаються у визначених місцях;
- забезпечення під час проведення антитерористичної операції виконання завдань щодо припинення діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп і злочинних організацій, участі в затриманні осіб, а також для знешкодження осіб у випадках, коли їхні дії реально загрожують життю і здоров'ю заручників, учасників антитерористичної операції або інших осіб;
- забезпечення виконання покладених на Збройні Сили України завдань у відкритому морі з протидії незаконним перевезенням зброї й наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів [2].

Тобто з урахуванням завдань і повноважень Збройних Сил України щодо боротьби з тероризмом, згідно із Законом України «Про боротьбу з тероризмом», можемо зазначити, що Збройним Силам України надана достатня кількість прав на застосування зброї та бойової техніки в мирний час Законом України «Про Збройні Сили України».

Отже, як підсумок можемо резюмувати, що особовий склад Збройних Сил України може залучатися для виконання повноважень, передбачених статтею 5 Закону України «Про боротьбу з тероризмом», до антитерористичної операції, яка проводиться в мирний час, лише за рішенням Антитерористичного центру при Службі безпеки України, у разі залучення Збройних Сил України їхня діяльність координується Антитерористичним центром при Службі безпеки України. Натепер чинним законодавством не передбачена можливість здійснювати Збройними Силами України свою діяльність під час Антитерористичної операції, яка проводиться в мирний час, незалежно від Антитерористичного центру при Службі безпеки України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 24.10.2018).
2. Про Збройні Сили України: Закон України від 06.12.1991 № 1934-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 9. Ст. 108. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12> (дата звернення: 24.10.2018).
3. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20.03.2003 № 638-ІV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 25. Ст. 180. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15> (дата звернення: 24.10.2018).
4. Про оборону України: Закон України від 06.12.1991 № 1932-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 9. Ст. 106 (у редакції від 06.12.1991). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12> (дата звернення: 24.10.2018).
5. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 21.10.1993 № 3543-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 44. Ст. 416. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12> (дата звернення: 24.10.2018).
6. Про Положення про Антитерористичний центр та його координаційні групи при регіональних органах Служби безпеки України: Указ Президента України від

14.04.1999 № 379/99. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/379/99> (дата звернення: 24.10.2018).

REFERENCES

1. “The Constitution of Ukraine: Constitution of Ukraine”; Law dated on June 28, 1996 № 254к/96-ВР, Official web-portal, available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр?lang=en>.
2. “On the Armed Forces of Ukraine”: Law of Ukraine dated on December 6, 1991 № 1934-XII, Official web-portal, available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1934-12?lang=en>.
3. “On Fight against Terrorism”: Law of Ukraine dated on March 20, 2003 № 638-IV, Official web-portal, available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/638-15?lang=en>.
4. “On Defence of Ukraine”: Law of Ukraine dated on December 6, 1991 № 1932-XII, Official web-portal, available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1932-12?lang=en>.
5. “On Mobilization Preparation and Mobilization”: Law of Ukraine dated on October 21, 1993 № 3543-XII, Official web-portal, available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3543-12?lang=en>.
6. “On the Regulations on the Anti-Terrorism Center and its coordination groups under the regional authorities of the Security Service of Ukraine”: Decree of the President of Ukraine; Regulation dated on April 14, 1999 № 379/99 Official web-portal, available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/379/99?lang=en>.

DOI <https://doi.org/10.26661/2616-9444-2018-3-11>

УДК 343.35:342.565.4(73+4)

ІНОЗЕМНИЙ ДОСВІД УТІЛЕННЯ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Діденко Є.В., аспірант

*Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66
advokatdidenko@gmail.com*

У статті аналізується нормативний механізм дотримання права на справедливий суд під час розгляду справ про адміністративні правопорушення на прикладі США, Англії, Іспанії, Франції, Польщі, Чехії. Визначено особливості розгляду справ про адміністративні правопорушення в кожній із досліджуваних країн та акцентовано увагу на складових елементах реалізації права на справедливий суд, зроблено висновок щодо перспективних інструментів, які можуть бути впроваджені в національне законодавство з метою вдосконалення реалізації права на справедливий суд у процедурі розгляду адміністративних проступків.

Ключові слова: іноземний досвід, право на справедливий суд, адміністративні правопорушення, реалізація права, притягнення до відповідальності.

FOREIGN EXPERIENCE IN ENSURING THE RIGHT TO A FAIR TRIAL IN CASES OF ADMINISTRATIVE OFFENCES

Didenko Ye.V.

*Zaporizhzhya National University, str. Zhukovskiyi, 66, Zaporizhzhya, Ukraine
advokatdidenko@gmail.com*

The article raises the issue of the need to improve the national legislation on administrative liability of individuals in terms of observance of the right to a fair trial. The urgency of the research is justified by the